

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון
היחידה לנותני שירותי מטבע

נותני שירותי מטבע

חוברת הסבר

החוברת מכילה דברי הסבר כלליים בלבד. בנוגע לשאלות משפטיות יש לפנות לחוק איסור הלבנת הון ולצווים ולהתקנות אשר תוקנו מכוחו.

רח' אגריפס 42 בית כי"ח קומה 6 ירושלים 94301
טלפון: 02-6211422 פקס: 02-6211433
<http://www.mof.gov.il/hon>

באפשרותך להצטרף לרשימת התפוצה של אתר האינטרנט ולקבל עידכונים שוטפים מהנעשה באגף שירות לכתובת הדוא"ל האלקטרוני שלך.

המאבק בהלבנת הון

מראשית שנות התשעים הוקמו ברוב מדינות העולם רשויות למלחמה בהון השחור שמקורו במעשי פשיעה (פעילות פלילית, סחר בסמים, גביית דמי חסות, סחר בלתי חוקי בנשק וכדומה), וזאת לנוכח החשש הכבד כי פעילות הלבנת הון עלולה לערער את יציבותן של המערכות הפוליטיות, הכלכליות והחברתיות במדינות הדמוקרטיות.

בחודש אוגוסט 2000 נחקק במדינת ישראל חוק איסור הלבנת הון המטיל חובות זיהוי, דיווח ושמירת מסמכים על גופים פיננסיים שונים, כגון תאגידים בנקאיים, חברות ביטוח, סוכני ביטוח, קופות גמל, מנהלי תיקים, חברי בורסה ונותני שירותי מטבע.

מטרות היחידה לנותני שירותי מטבע

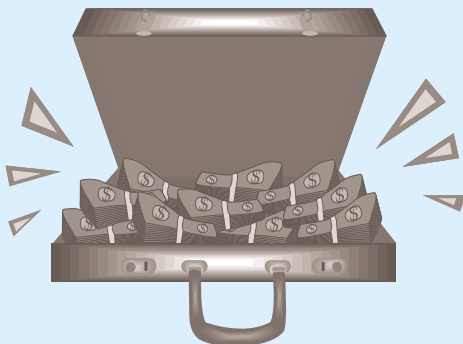
- פיתוח שוק חוץ-בנקאי אמין, מקצועי ויעיל לטובת הצרכן.
- מלחמה בפשיעה הכלכלית באמצעות ניתוק הקשר לעולם הנורמטיבי.
- השתתפות במלחמה העולמית בהלבנת הון באמצעות חסימת מקורות המימון של טרור ופשיעה.

השיטה

- רישום כל נותני שירותי המטבע בארץ והקמה, תפעול וניהול המרשם.
- הטמעת הוראות חוק איסור הלבנת הון וצו נותני שירותי מטבע בנוהלי העבודה של הגופים המפוקחים.
- ביצוע ביקורות פיקוח ואכיפת הוראות חוק איסור הלבנת הון על הגופים המפוקחים.

מטרת החוברת

לספק מידע הנוגע להליך הרישום למי שמעוניין לפעול כנותן שירותי מטבע ולהגדיר את הזכויות ואת החובות של נותן שירותי מטבע.

מיהו נותן שירותי מטבע?

לפי סעיף 11 ג (א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן החוק), נותן שירותי מטבע הוא מי שעיסוקו במתן אחד או יותר מהשירותים המפורטים להלן, גם אם אין זה עיסוקו היחיד:

- המרת מטבע של מדינה אחת במטבע של מדינה אחרת.
- מכירה או פדיון של המחאות נוסעים בכל סוג של מטבע.
- קבלת נכסים פיננסיים במדינה אחת כנגד העמדת נכסים פיננסיים במדינה אחרת.
- החלפת שטרות כסף.
- ניכיון שקים, שטרי חליפין ושטרי חוב.

הגדרות

- **שליטה** – היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט היכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או משרה אחרת בתאגיד, וחזקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק במחצית או ביותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד: זכות הצבעה באספה הכללית או הזכות למנות דירקטורים או מנהל כללי לתאגיד.
- **נושא משרה בתאגיד** – כל אחד מאלה: בעל השליטה בתאגיד, מנהל כללי, בתאגיד שאינו חברה נושא תפקיד מקביל או דומה לתפקיד האמור;
- **נאמן** – אדם שיש לו זיקה לנכס ושהוא מחזיק בו או פועל בו לטובת הנהג או למטרה אחרת;
- **נהנה** – אדם שבעבורו או שלטובתו מוחזק הרכוש או נעשית פעולה ברכוש או שביכולתו לכוון פעולה ברכוש, והכול במישרין או בעקיפין.

הגדרות ע"פ צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח ניהול רישומים של נותני שירותי מטבע) התשס"ב-2002;

- **מבקש שירות** – מי שמבקש שירות מנותן שירותי מטבע, בין אם בעבור עצמו ובין אם בעבור אחר;
- **מקבל שירות** – מי שמקבל שירות מנותן שירותי מטבע, אף אם אדם אחר ביקש את השירות בעבורו.

חובת הרישום במרשם נותני שירותי מטבע

החוק קובע כי כל נותן שירותי מטבע חייב ברישום אצל רשם נותני שירותי מטבע (הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר).

סעיף 11 יב (א) (1) לחוק קובע כי העוסק במתן שירותי מטבע ללא רישום במרשם, וזאת שלא לפי הוראות החוק, דינו **שנה מאסר** או קנס בשיעור של עד פי שלושה מהקנס הקבוע בסעיף 61 (א) (4) לחוק העונשין (606,000 ₪ נכון לחודש אוגוסט 2004).

מי יכול לשמש כנותן שירותי מטבע?

- סעיף 11 ה (א) לחוק קובע כי המבקש להירשם במרשם שירותי מטבע חייב לעמוד בקריטריונים האלה:
- אזרח או תושב ישראלי בגיר (בן 18 ומעלה).
- תאגיד שהתאגד בישראל ולפחות נושא משרה אחד בתאגיד הוא אזרח או תושב ישראלי בגיר (בן 18 ומעלה).
- תאגיד שהתאגד מחוץ לישראל – במדינה בה נרשם התאגיד קיימת חקיקה לאיסור הלבנת הון, והתאגיד נרשם כדין בישראל.
- מבקש הרישום לא הורשע בעבירות של הלבנת הון או העבירה אשר לדעת הרשם מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לשמש נותן שירותי מטבע; היה מבקש הרישום תאגיד, לא הורשע בעבירות האמורות לעיל גם נושא משרה בתאגיד.

כיצד נרשמים?

עליך למלא טופסי רישום, לצרף את המסמכים הנדרשים ולשלוח אותם אל היחידה לנותני שירותי מטבע לכתובת הזאת:

משרד האוצר – אגף שוק ההון
היחידה לנותני שירותי מטבע
רח' אגריפס 42 בית כי"ח קומה 6 ירושלים 94301

לצורך קבלת טופסי רישום או לשם בירור שאלות או בקשות בנושאי הרישום ניתן לפנות אל היחידה למספר הטלפון הזה: 02-6211422 (בין השעות 15:00-9:00) או לפנות באמצעות הפקסימיליה שמספרה 02-6211433.

כמו כן, ניתן לקבל מידע וטפסים באתר האינטרנט שכתובתו היא כדלקמן:

www.mof.gov.il/hon

אגרות

בתקנות איסור הלבנת הון (אגרות לעניין שירותי מטבע), התשס"ג-2003, נקבעו סכומי האגרות האלה:

אגרת רישום נותן שירותי מטבע במרשם נותני שירותי מטבע – 2800 ₪.

תוספת בעבור רישום כל סניף שאינו הסניף היחיד – 500 ₪.

אגרה שנתית –

1. למשלמים עד סוף חודש מרס של אותה שנה – 1650 ₪.

2. למשלמים מחודש אפריל עד סוף חודש דצמבר של אותה שנה – 2200 ₪.

3. למשלמים לאחר תום השנה – 2750 ₪.

אגרת שינוי תעודת רישום (שינוי מען סניף, שינוי שם תאגיד/יחיד) – 300 ₪.
תיקון רישום במרשם (נושא משרה, מנהל סניף, מפעיל זמני או כל תיקון אחר) – 150 ₪.

תנאי הצמדה –

סכומים האמורים ישתנו ב- 1 בינואר של כל שנה לפי שיעור העלייה של המדד החדש לעומת המדד היסודי. "מדד" – מד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המדד החדש" – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי;

"המדד היסודי" – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי הקודם, ולענין יום השינוי הראשון שלאחר תחילתן של תקנות אלה – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תחילתן.

לתשומת לבך!

לא תחויב באגרה שנתית בעבור השנה שבה נרשמת לראשונה ושבעבורה שילמת אגרת רישום.

זכויותיך כנותן שירותי מטבע

עם השלמת תהליך הרישום אלו יהיו זכויותיך:

- תותר פעילותך כנותן שירותי מטבע בישראל.
- תונפק לך תעודת רישום נפרדת לכל סניף שאתה רשאי לפעול בו כנותן שירותי מטבע.
- שמך, מענך ומען הסניפים הרשומים יפורסמו ברשומות.
- שמך, מענך ומען הסניפים הרשומים יפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר.

לתשומת לבך!

עליך לדווח לרשם נותני שירותי מטבע בתוך שבעה ימים על אחד מהשינויים המפורטים להלן:

- שינוי או הוספה של נושא משרה הנותן שירותי מטבע.
- שינוי מען הסניף או הסניפים שבהם ניתנים שירותי מטבע (יש להחזיר את תעודת הרישום בתוך 30 יום).
- הפסקת הפעילות בסניף או בסניפים שבהם ניתנים שירותי מטבע (יש להחזיר את תעודת הרישום בתוך 30 יום).
- רישום פלילי של אחד מנושאי המשרה הנותנים שירותי מטבע.

שים לב:

העסק שלך פועל באישורו של משרד האוצר, רשם נותני שירותי מטבע שהנפיק לך תעודת רישום ולא באישורו של כל גוף או מוסד ציבורי אחר.

חובותיך כנותן שירותי מטבע

החוק לאיסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן החוק), והצו לאיסור הלבנת הון (חובת דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע), התשס"ב-2002 (להלן הצו), הגדירו כמה חובות שעל נותן שירותי מטבע למלא:

● **הצגת תעודת רישום** – בכל סניף תעודת הרישום חייבת להיות מוצגת במקום בולט לעין. עליך לציין את מספר הרישום על גבי כל שלט בכל פרסום ועל גבי כל מסמך שאתה מפרסם כנותן שירותי מטבע.

● **חובת זיהוי ואימות פרטי הזיהוי של מבקש השירות** – על פי הסעיפים 2-5 לצו, בעבור פעולות החייבות בדיווח עליך לבצע את הפעולות האלה:

1. לזהות את מבקש השירות פנים אל פנים.

2. לרשום את פרטי הזיהוי של מבקש השירות ושל מקבל השירות.

3. לאמת את פרטי הזיהוי באמצעות תעודה מזהה (תעודת זהות בעבור תושב ישראלי או דרכון בעבור תושב חוץ) שעותק מצולם שלה יישמר בידך.

4. להשוות את פרטי הזיהוי עם מסמך זיהוי נוסף הנושא מספר זהות.

5. במקרה שבו מבקש השירות אינו מקבל השירות אלא פועל בעבורו, עליו להציג בפניך ייפוי כוח או כתב נאמנות (שעותק שלו יישמר אצלך) הכולל את פרטי הזיהוי של כל מקבלי השירות (ובמקרה של תאגיד של כל בעלי השליטה).

6. להחתיים את מבקש השירות על טופס הצהרה שבו יהא עליו לציין האם הוא מבקש את השירות בעבורו או בעבור אחר (במקרה זה יש לרשום את פרטי הזיהוי של מקבל השירות).

● **העברת דיווחים חודשיים ממוחשבים לרשות לאיסור הלבנת הון** –

עליך לדווח בכל חודש כמפורט בסעיף 6 לצו ועל פי הנחיות הרשות לאיסור הלבנת הון לכתובת הזאת:

משרד המשפטים – הרשות לאיסור הלבנת הון בישראל

בית הדר דפנה, בניין C, קומה 3,

שדרות שאול המלך 39,

ת.ד. 33664, תל אביב 61336

לפרטים ולהבהרות ניתן לפנות לגב' שרונה בן שטרית – מרכזת תחום,

בטלפון: 03-6972356, פקסימיליה: 03-6949377.

כמו כן, מידע נוסף יש באתר האינטרנט של הרשות לאיסור הלבנת הון (בנושאים כגון מהי הלבנת הון, חקיקה, עדכונים וחדשות, הנחיות בנוגע לדיווח הממוחשב ועוד). כתובת האתר: <http://www.impa.justice.gov.il>

הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון הם דיווחים על פעולות משני סוגים-דיווח על פעולה רגילה ודיווח על פעולה בלתי רגילה:

1. דיווח על פעולה רגילה

ככלל, יש לדווח על פעולות מסוג מתן שירותי מטבע כאשר שווי השירות שניתן הוא 50,000 ₪ לפחות.

מתן שירותי מטבע בדרך של ניכיון שיקים, שטרי חליפין ושטרי חוב – אם שווי השירות שניתן הוא 500,000 ₪ לפחות. ניתן השירות במזומן או בהמחאות נוסעים או כנגד העמדת נכסים אלה, וכן אם ניכיון השיקים, שטרי החליפין או שטרי החוב, נקוב במטבע חוץ או במטבע שונה מזה של הנכס הפיננסי אותו מנכים – אם שווי השירות שניתן הוא 50,000 ₪ לפחות.

הדיווח חייב להיות ממוחשב במבנה שנקבע על פי הנחיות הרשות בלבד.

סעיף 7 לצו קובע כי על הדיווח לכלול פרטים מלאים כדלקמן:

- שם ופרטי הזיהוי של נותן שירות המטבע המדווח.
- הפעולה המדווחת, לרבות סוג השירות שניתן, סכום הפעולה בשקלים והתאריך שבו בוצעה.
- שם ופרטי הזיהוי של מבקש השירות ושם ופרטי הזיהוי של מקבל השירות.
- בפעולות מסוג העמדת נכסים פיננסיים יש לדווח על פרטי הנכסים הפיננסיים הכלולים בפעולה.
- בפעולות מסוג ניכיון שטרות יש לדווח על פרטי השטרות המנוכים ולצרף העתקים שלהם משני הצדדים

2. דיווח על פעולה בלתי רגילה

יש לדווח לרשות על פעולות הנחזות להיות בלתי רגילות, וזאת בלי להציג שאלות ובלי לנסות ולברר פרטים עם מבקש השירות או עם מקבל השירות. כמו כן, אסור לגלות לגורם אחר, מלבד הרשות לאיסור הלבנת הון או הרשם לנותני שירותי מטבע במשרד האוצר, על אודות דיווח זה ועל פרטיו.

להלן דוגמאות לפעולות בלתי רגילות:

- ניסיון לעקוף את חובת הדיווח (פיצול פעולות).
- הצהרה כוזבת של מבקש השירות.
- פעולות מסוג העמדת נכסים פיננסיים כאשר צד אחד של העסקה (מקור או יעד) לא מזהה.
- שירות המטבע לא אופייני למקבל השירות.

הדיווח על פעולה בלתי רגילה בלבד יבוצע על גבי טופס במבנה שנקבע על פי הנחיות הרשות לאיסור הלבנת הון.

על פי סעיף 7 לצו על הדיווח לכלול פרטים מלאים על אודות נותן שירות המטבע המדווח, על פרטי הפעולה המדווחת ועל סיבת הדיווח, כולל תיאור הנסיבות אשר הביאו לכלל דיווח וצירוף מסמכים רלוונטיים.

אין מניעה כי פעולה אשר דווחה כפעולה רגילה (בשל סוג השירות והיקפו) תדווח בעת ובעונה אחת גם כפעולה בלתי רגילה.

בחודש שבו לא היו כלל פעולות החייבות בדיווח (בין אם פעולות רגילות בין אם פעולות בלתי רגילות) ניתן ליידיע את הרשות באמצעות מכתב רשמי שיופיעו בו פרטי נותן שירות המטבע המדווח והחודש המדווח.

- **שמירת מסמכים** – נותן שירותי מטבע חייב לשמור ברשותו את המסמכים שלהלן לתקופה של שבע שנים מתום השנה שבה ניתן השירות:

✓ טופסי ההצהרה של מבקשי השירות

✓ מסמכי הזיהוי והאימות

✓ פרטי הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון

- **העברת דיווח למחלקה לפעילות המשק במטבע חוץ בבנק ישראל** – סעיף 6 (ב) ו(ג) להיתר הפיקוח על המטבע, התשנ"ח-1998, קובע כי על העוסק במתן שירות של המרת מטבע חלה חובת דיווח לבנק ישראל, למפקח על מטבע חוץ.

את הדיווחים יש להעביר לכתובת הזאת:

בנק ישראל – המחלקה לפעילות המשק במטבע חוץ

ת.ד. 780

ירושלים 91007

לפרטים ולהבהרות ניתן לפנות למר משה ברוכים בטלפון: 02-6552531

כמו כן, ניתן לקבל מידע באתר האינטרנט של בנק ישראל בכתובת שלהלן:

http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/pik_mth//halfanim.htm

לתשומת לבך!

דיווחים שוטפים לבנק ישראל, לרשויות המס או לכל רשות ממשלתית אחרת אינם פוטרים אותך כמותן שירותי מטבע מחובת הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.

רח' אגריפס 42 בית כי"ח קומה 6 ירושלים 94301

טלפון: 02-6211422 פקס: 02-6211433

<http://www.mof.gov.il/hon>

באפשרותך להצטרף לרשימת התפוצה של אתר האינטרנט ולקבל עידכונים שוטפים מהנעשה באגף שירות לכתובת הדוא"ל האלקטרוני שלך.